

Skärgårdskunskap – en presentation av SIKO, Skärgårdens Intresseföreningars KontaktOrganisation

Bakgrundsfakta delvis hämtade från Länsstyrelsens Skärgårdsfakta 2015

SIKO organiserar de fastboende - en brokig skara av t ex hantverkare med småbarn, servicepersonal, pendlare och utflyttade pensionärer - och prioriterar följande frågor:

- **Bredband**
- **Besöksnäring**
- **Kommunikationer**
- **Post, gods- och frakt**
- **Skärgårdsskolor och skolskjutsar**
- **Strandskydd**

**Att främja arbete och boende i skärgården!
Med högsta prioritet för unga i skärgården!**

Vad vill myndigheterna med skärgården?

Länsstyrelsen vill skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka var de vill i länet och erbjudas god servicenivå inom rimliga avstånd.

I Stockholms skärgård finns omkring 30 000 öar, varav cirka 200 är bebodda. En fullvärdig service kan inte förväntas bli etablerad på alla öar med fast befolkning.

Landstinget har pekat ut kärnöar som uppskattas kunna erbjuda en grundläggande samhällsservice och infrastruktur, som allmän båttrafik året runt. Således ska utvecklingspotential ges till företag, verksamheter och bebyggelsestruktur.

Utpekade kärnöar är Arholma, Tjockö, Tynningö, Ramsö, Gällnö, Runmarö, Nämdö, Svartsö, Ingmarsö, Möja, Sandhamn, Ornö och Utö.

Länsstyrelsen har valt att komplettera kärnöarna med ett antal öar/ögrupper som benämns skärgårdssamhällen, vilka är Yxlan, Blidö och Ljusterö.

Det är tydligt vad våra överordnade myndigheter vill.

Men vad vill skärgårdskommunerna?

Källa:

http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Gemensam/Sv/naringsliv-och-foreningar/foretagsstod/Sk%C3%A4rg%C3%A5rdsfakta%202015_6.pdf

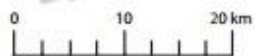
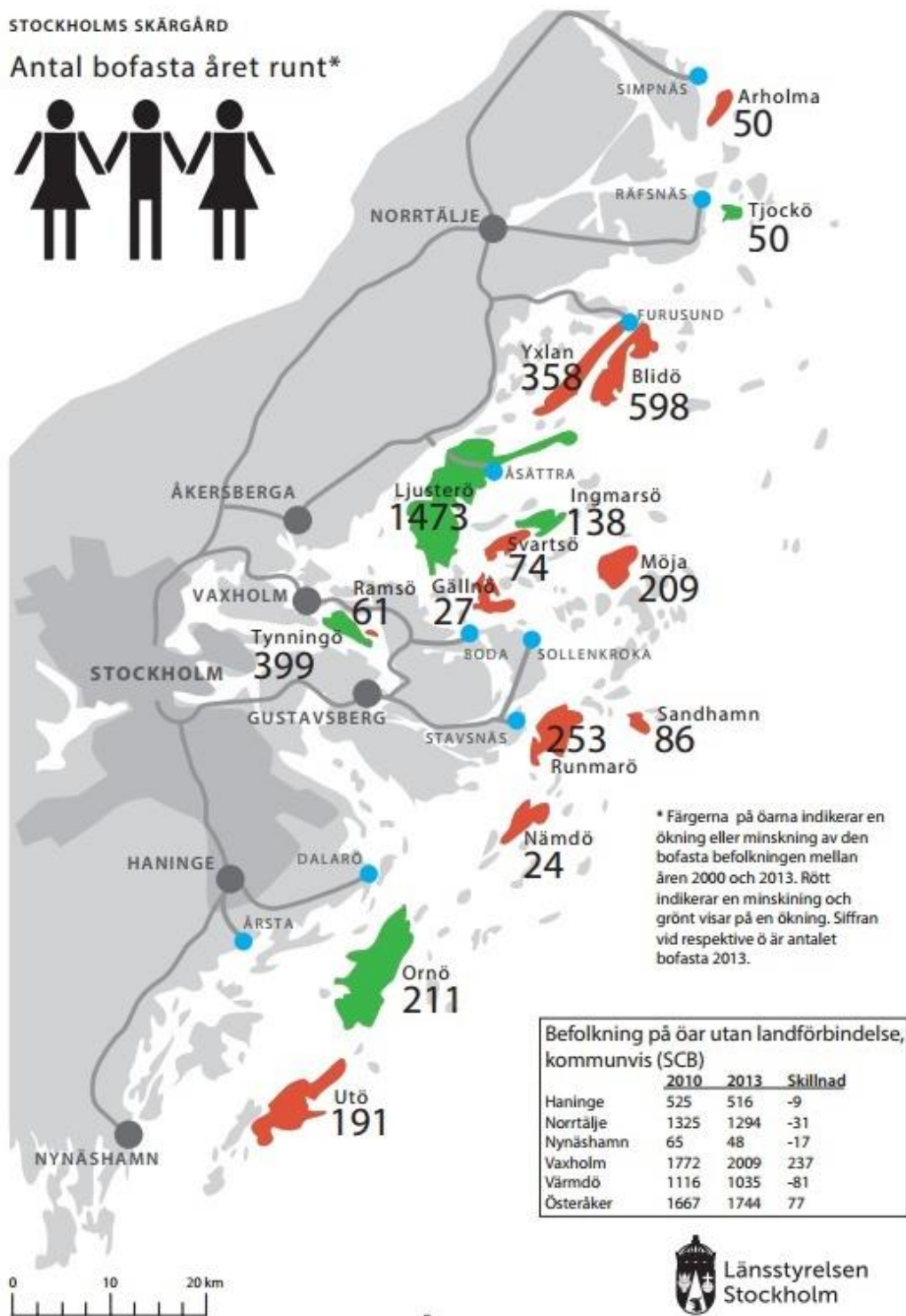
Kommunindelning för Stockholms län går "på tvären",
dvs det finns ingen renodlad skärgårdskommun, utan skärgården är
befolkningsmässigt endast en marginell del av respektive kommun.
Skärgården behandlas också oftast som ett område för turism och friluftsliv.
Under senaste åren har deltidsboendet ökat markant!

Skärgårdskommuner i Stockholms län:

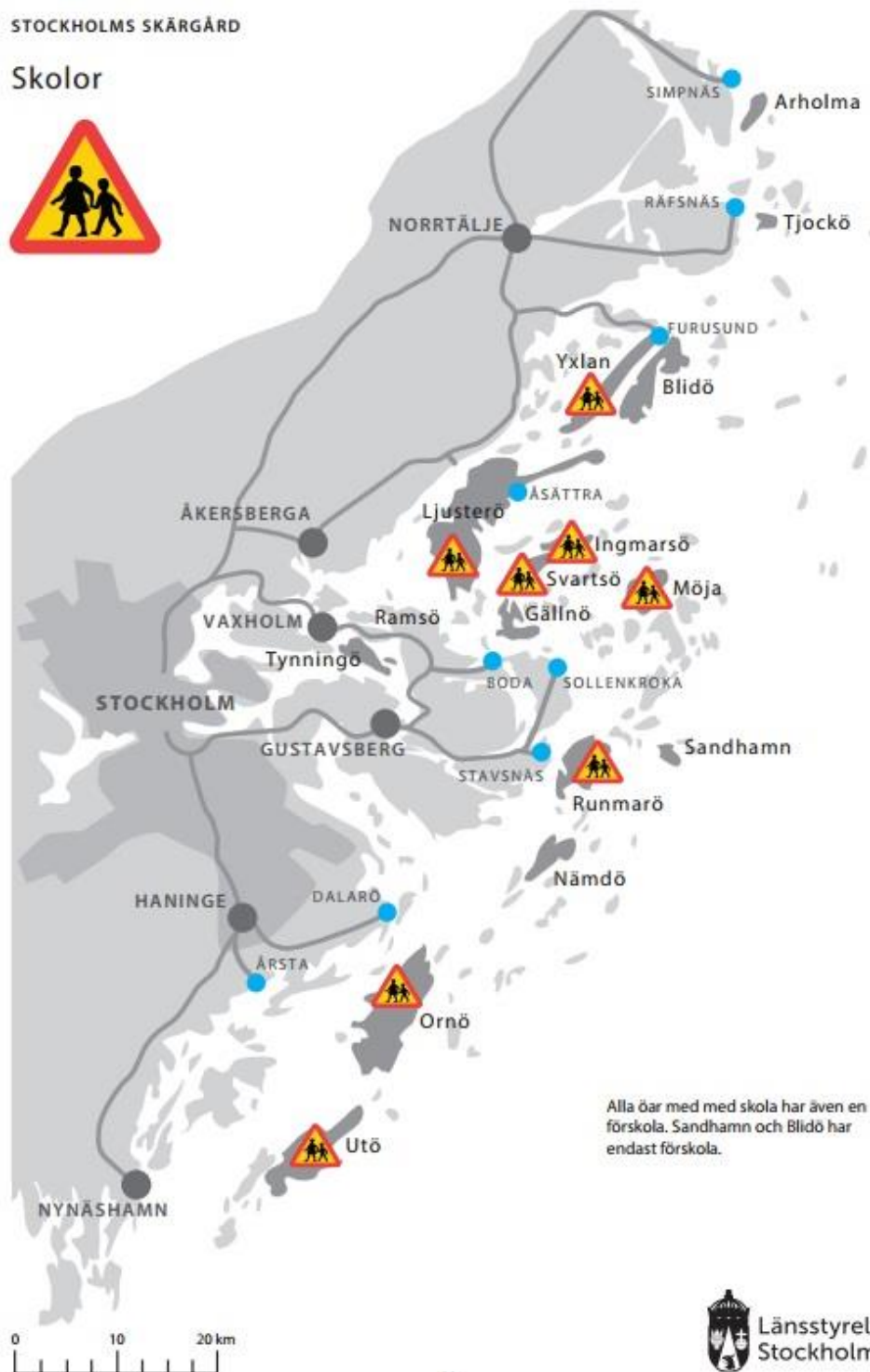

Norrtälje
Österåker
Vaxholm
Värmdö
(Nacka)
(Tyresö)
Haninge
Nynäshamn

Antal bofasta året runt*

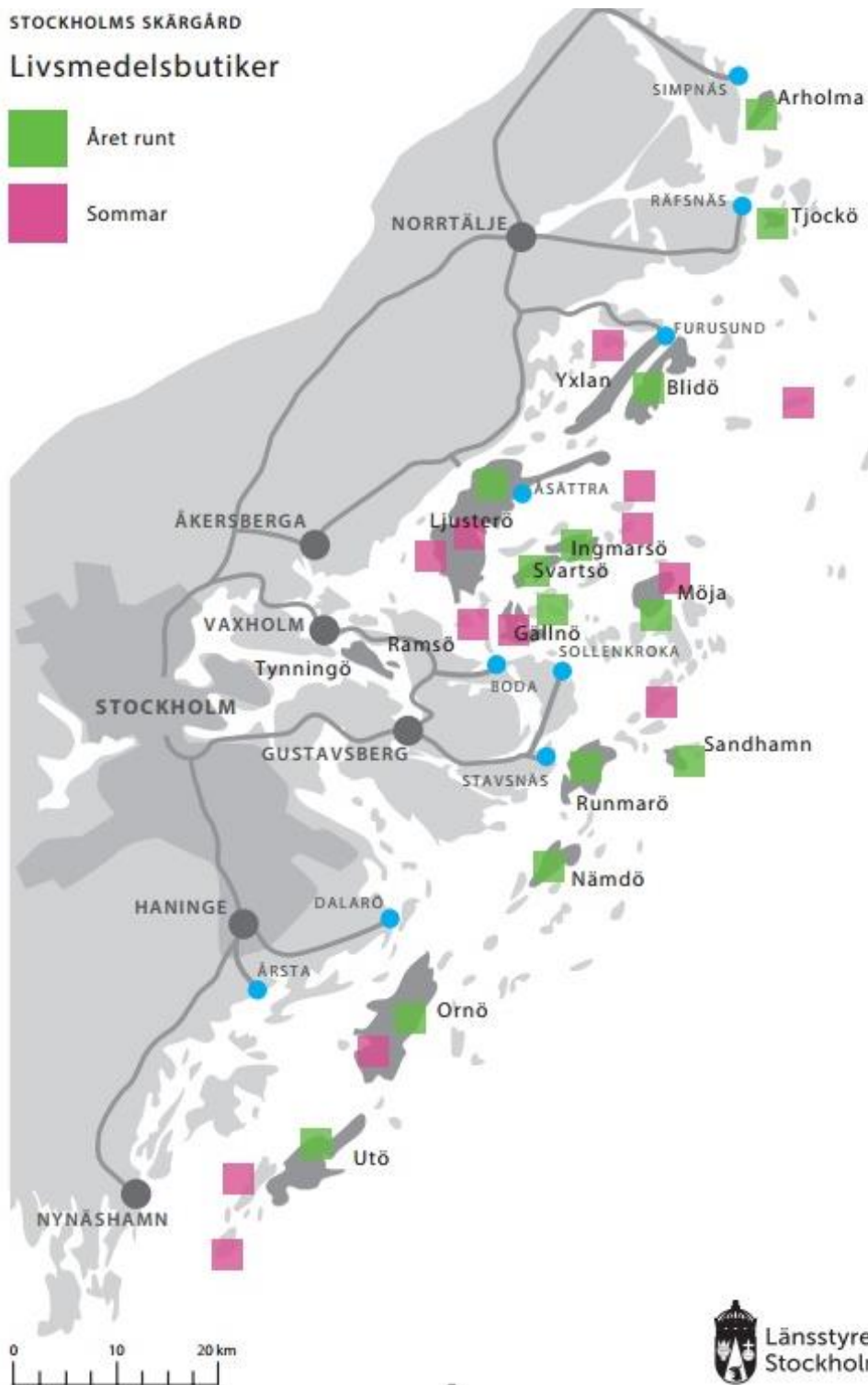

Skolor

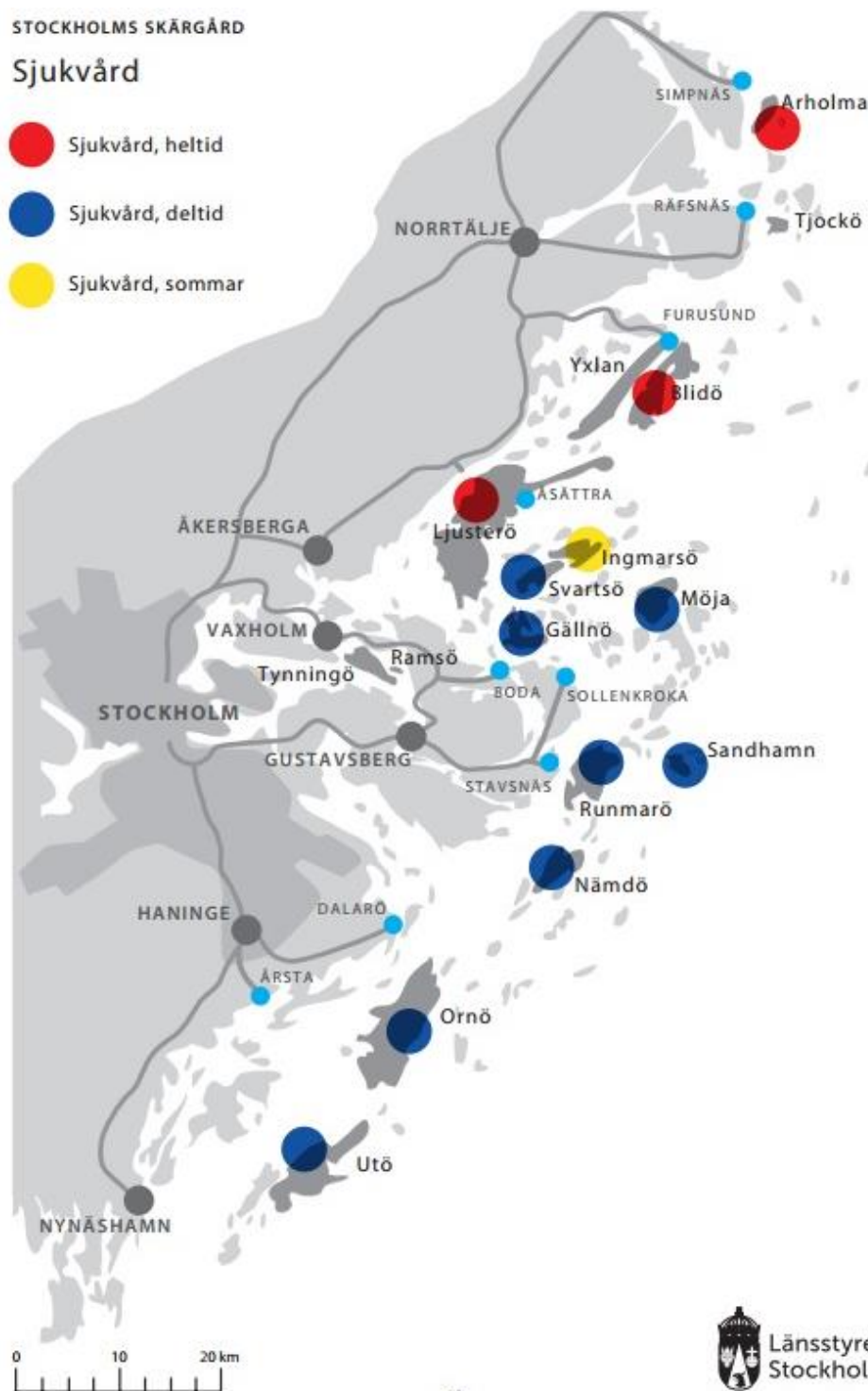
Livsmedelsbutiker

- Året runt
- Sommar

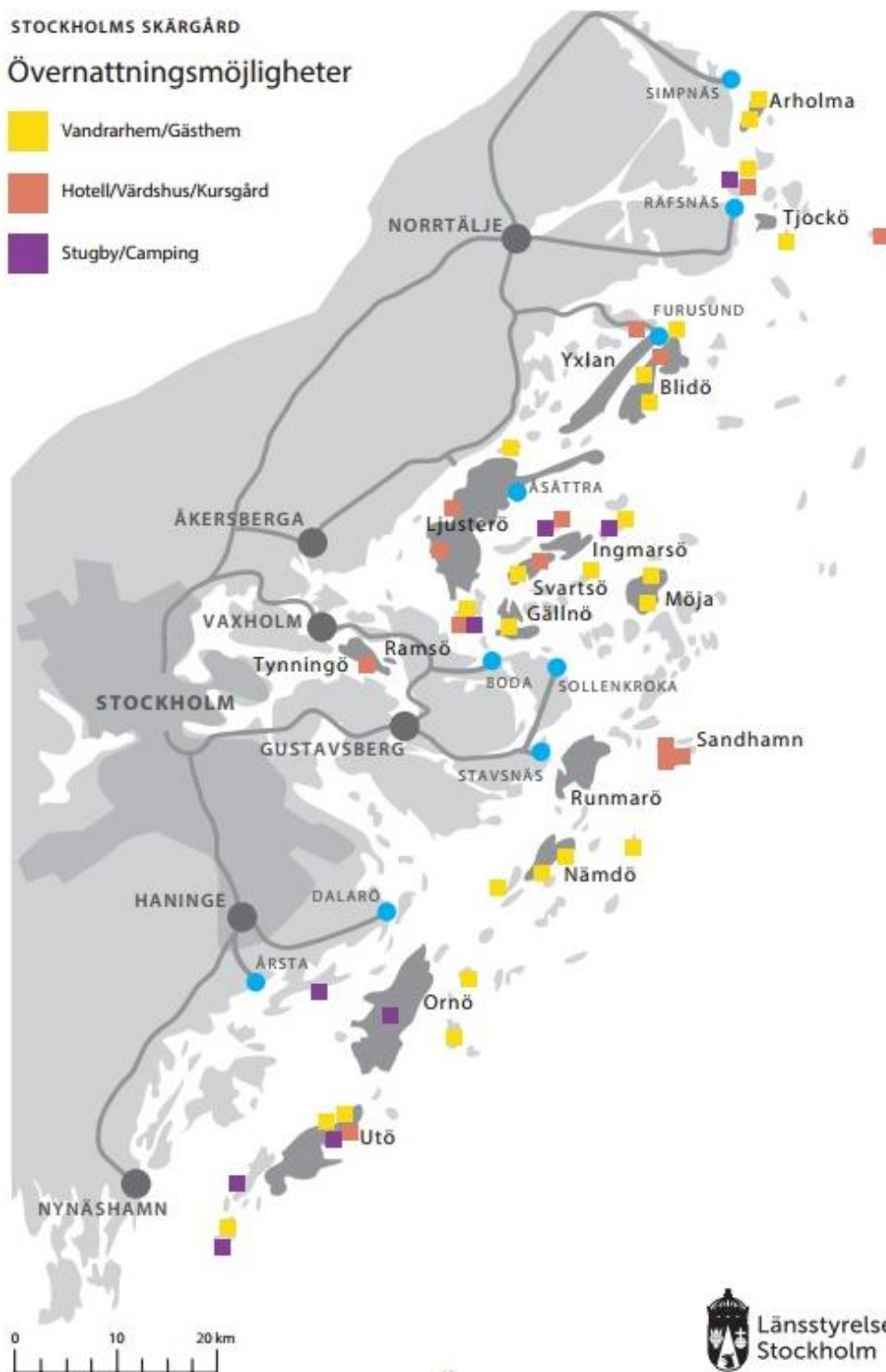
Sjukvård

- Sjukvård, heltid
- Sjukvård, deltid
- Sjukvård, sommar

Övernattningsmöjligheter

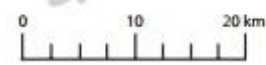
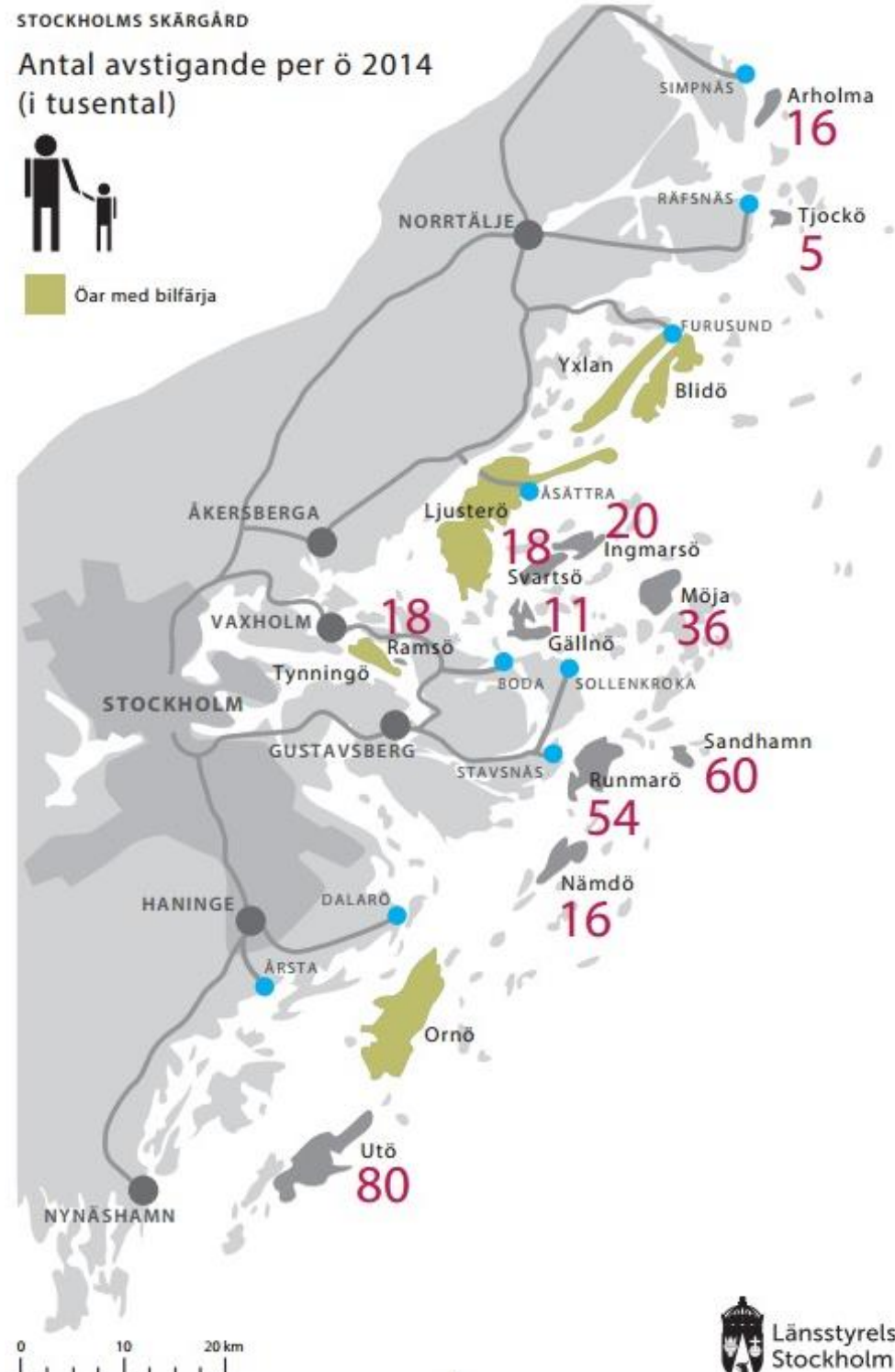
- Vandrarhem/Gästhem
- Hotell/Värdshus/Kursgård
- Stugby/Camping

Antal avstigande per ö 2014
(i tusental)

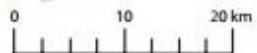
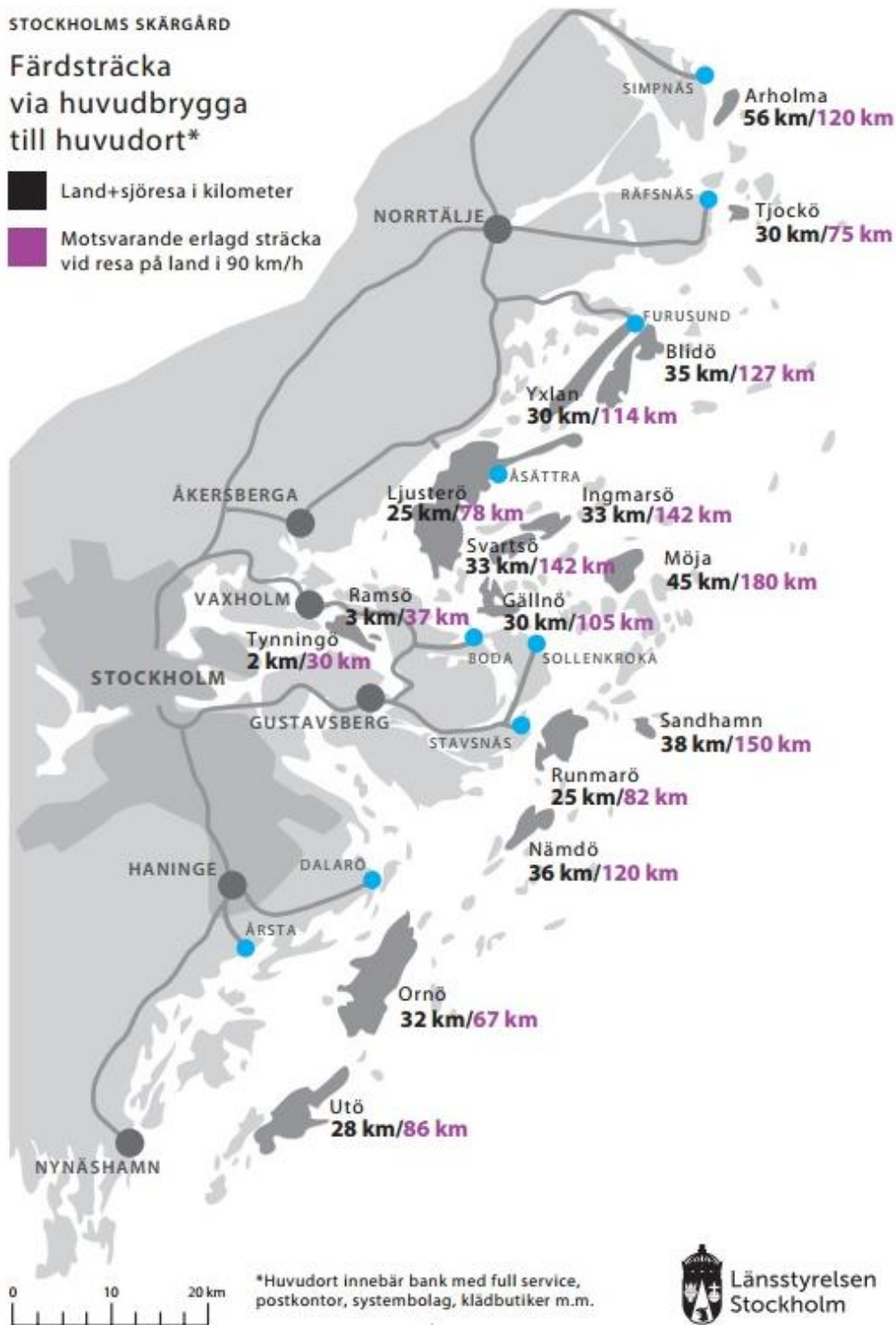

Öar med bilfärja

Färdsträcka via huvudbrygga till huvudort*

- Land+sjöresa i kilometer
- Motsvarande erlagd sträcka vid resa på land i 90 km/h

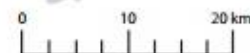
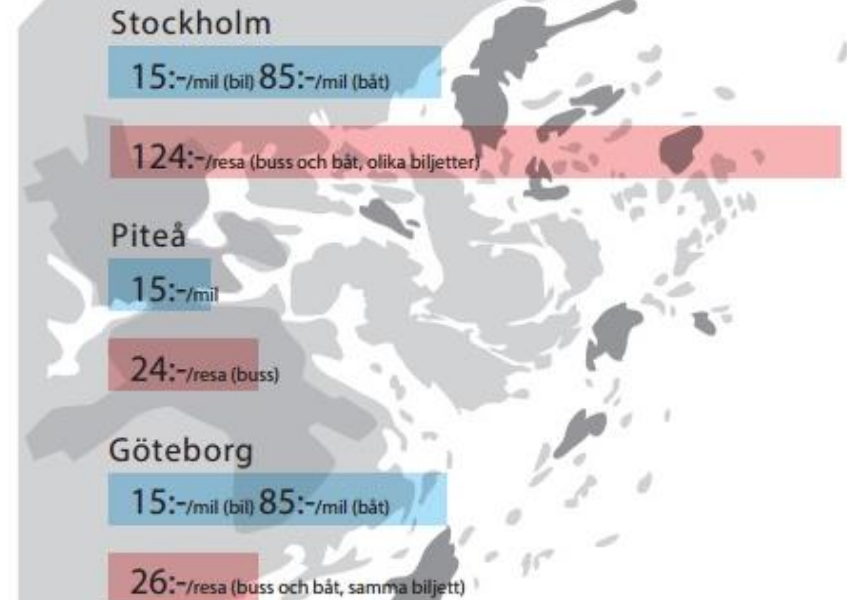

*Huvudort innebär bank med full service, postkontor, systembolag, klädbutiker m.m.

Kostnadsjämförelse

- Privat
- Kollektivt

Att färdas på sjön är **5** gånger dyrare och det tar **3** gånger längre tid

Varför väljer man att bo i skärgården idag?

- Närhet till hav, natur och grannar
- Lugn - ett mänskligare tempo
- Rymd och frihet
- Rötter, närhet till släkt och vänner
- Jobb
- Tillgång till bostad lämplig för deltidboende, möjlighet till distansarbete.
- Trygg uppväxtmiljö för barn

Vilken bild av skärgården bär vi med oss?

Den ursprungliga skärgårdsbefolkningens kulturella rötter

”Skärgårdsliv i gången tid”, författare Roland Svensson, utgiven 1961:

”..... - men en sak hade de alla gemensamt: självhushåll gjorde dem relativt oberoende av staden. Den säregna naturen tvingade dem att bli mångsysslare. Boskapsskötsel, fiske, fraktseglation, jakt och skogsbruk skapade en driftig och självständig människotyp, som var van att klara sig ur alla knipor med egen kraft. På grund av isoleringen bibehöll livsformerna på många öar åtskilliga mycket ålderdomliga drag.”

Företagsamma skärgården

Företagsfrekvensen på landsbygden är generellt högre än den är i städerna. Det finns givetvis ett samband. Om ingen vill anställa dig där du bor, så får du börja arbeta i egen regi för din försörjning.

Exempel från Värmdö kommun visar att antalet företag i kommunen som helhet är 1 949 företag på 35 000 invånare och På Möja, en av öarna i kommunen, 71 företag på 260 invånare.

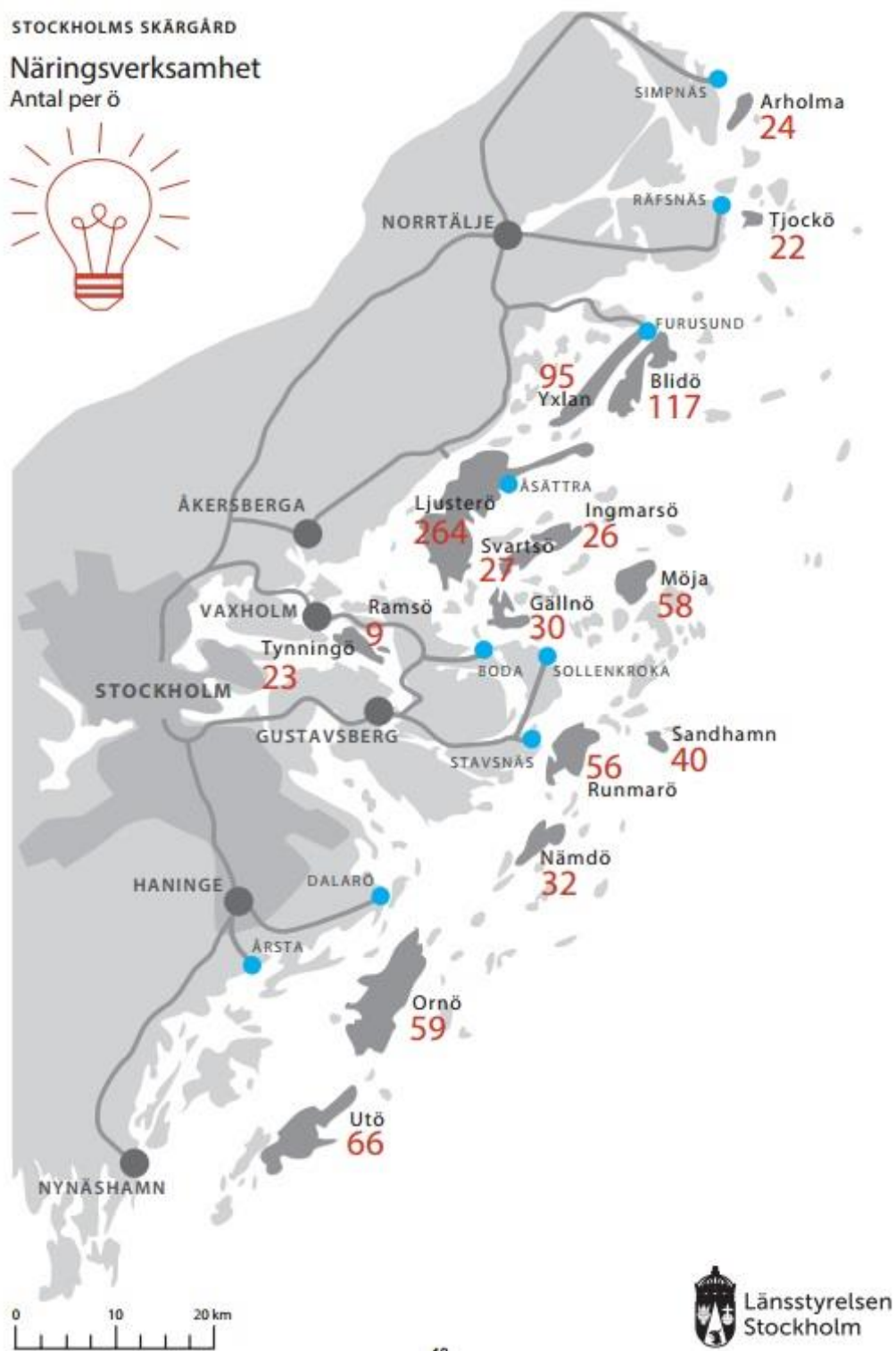
Många företag på öarna är mikroföretag. Det finns också en stark entreprenörskultur.

”Avstånd till kommuncentrum” mätt i tid (inte kilometer) så är stora delar av Stockholms skärgård definitionsmässigt glesbygd.

STOCKHOLMS SKÄRGÅRD

Näringsverksamhet

Antal per ö

Besöksnäringen – Hur bedrivs utvecklingen? Hamnar sysselsättningstillfällena och pengar hos skärgårdsborna?

- **”Stockholms skärgård”** – ett varumärke som ska rymma allt från Fjäderholmarna och Grinda till Svenska Högarna och Söderarm.
- En **gemensam marknadsföringsplattform**, www.stockholmarchipelago.se
(samarbetspartners Nynäshamn kommun, Haninge kommun, Nacka kommun, Värmdö kommun, Vaxholms stad, Österåkers kommun, Norrtälje kommun, Stockholm Visitors Board, Stockholms läns landsting, Länsstyrelsen i Stockholms län samt Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län.)
- **Privata aktörer och lokala turistföreningar** kämpar för att utveckla besöksnäringen med de lokala förutsättningarna som grund. Kommuner stöttar ibland.
- **Traditionellt** är säsongen ”midsommar till skolorna börjar” plus möjligen ”julbord på skärgårdskrog”.
- Det finns **satsningar** som förlänger säsongen och hittar andra aktiviteter än ”sol och bad”.
- **Utmaningar** är t ex investeringsbehovet för boende med modern standard och tillämpningen av strandskyddslagen.

Potential?! - Ja! Men inte hela svaret på ”levande skärgård” för framtiden!

Utveckling av skärgården finns på agendan i många sammanhang

- Skärgårdarnas Riksförbund
- Landsbygdsprogrammet
- RUFS
- Nordiska Ministerrådets Skärgårdssamarbete
- Regionala och kommunala Skärgårdsråd

SIKO deltar, tillför kunskap och kontaktnät, påverkar – allt ur ett fastboendeperspektiv.

Vems skärgård?

Företagare med verksamhet i skärgården

Kommunal marknadsföring – attraktionskraft som kommun

Fritidsboende

Skärgårdsföretagare med säte och verksamhet i skärgården

Deltidsboende

Natur- och kulturvårdare

Besökare och turister

Bofasta

Markägare

Skärgårdsbönder

Vem företträder vad?

Företagare med
verksamhet i
skärgården

Kommunal
marknadsföring –
attraktionskraft
som kommun

Fritids-
boende

Skärgårdsföretagarna

Skärgårdsföretagare med
säte och verksamhet i skärgården

Deltids-
boende

Trafikantföreningen

Natur- och
kulturvårdare

Besökare
och turister

Skärgårdsmuseum
Fyrsällskapet m fl

SIKO, SRF

Skärgårdsstiftelsen
m fl

SRF

STF
Båtunionen
m fl

Bofasta

Markägare

Skärgårds-
bönder

Marknadsföring och turistsatsningar

Företagare med verksamhet i skärgården

Kommunal marknadsföring – attraktionskraft som kommun

Vad är viktigast och för vem?

Frakt, gods, bredband, samhällsservice

Skärgårdsföretagare med säte och verksamhet i skärgården

Fritidsboende

sommaridyll service

Besökare och turister

Natur- och kulturvårdare

service
aktiviteter
lugn och ro
badstränder

skola
kommunikationer
bredband
samhällsservice

Bofasta / Deltidsboende

Markägare

Skärgårdsbönder

Vad kan SIKO bidra med

Kärnan i SIKO:s verksamhet är att företräda de bofasta och bidra med samlad kunskap till beslutsfattare och tjänstemän, vilka fattar beslut som är avgörande för möjligheterna att bo och verka i skärgården för såväl fastboende som deltidsboende.

Det kan t ex gälla:

- att turlistorna för båtarna möjliggör pendling till arbete och skola
- att påverka så att skärgården inte glöms bort i den långsiktiga regionplaneringen
- att driva bredbandsutbyggnad som skapar arbetstillfällen och möjliggör distansarbete.
- att bidra med vår kunskap (om reseplanering, öppettider, aktiviteter, korrekt information i turistbroschyrer etc) så att satsningar på besöksnäringen får förutsättningar att lyckas ... osv.

Detta arbete är möjligt genom att SIKO har ett nätverk av fastboende från hela skärgården.

Genom en aktiv demokratisk dialog på våra möten är SIKO representativa för de bofasta.

Inga löner utgår för arbetet inom SIKO, utan en fast mötesersättning på 500 kr, för möten som ofta i praktiken genom restider tar bort största delen av en arbetsdag och därmed innebär förlorad arbetsförtjänst.

SIKO kommer under 2016 särskilt fokusera på:

En anpassning av [strandskyddslagen](#), så att näringsverksamheter som är beroende av sjölägen kan byggas och expandera, att bofasta kan bygga nya hus och bryggor på sina fastigheter och nya tomter styckas.

[Skärgårdsskolorna](#) behöver utvecklas. Möjligheter till fjärrundervisning som komplement för att berika skolundervisningen behöver utredas. SIKO behöver engagera sig i hur skärgårdsskolorna påverkas av reglerna om lärarbehörigheter och jobba för att negativa konsekvenser för de små skärgårdsskolorna kan undvikas. Kommungränserna behöver i skolhänseende elimineras i vissa fall och skolskjutsarna samordnas.

Möjligheter att [hyra boende](#) behöver utvecklas för att attrahera yngre att bo på öarna.

De öar som har förutsättningar behöver utveckla [besöksnäringen](#). SIKO kommer att bidra med kunskap, följa utvecklingsarbetet inom besöksnäringen, sprida kunskap och inspirera till utveckling.

Inom SIKO:s arbetsområde finns även fortsatt [bredbandsutbyggnad](#), [sjötrafik](#), [samhällsservice](#) och [miljö](#).

Levande skärgård –
skärgårdsbarn firar skolavslutning och
början på sommarlovet hemma på sin ö!

